

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

MARILE SCRITORII

ideile și idealurile Marii Uniri primesc o necontenită confirmare a realității moral-politice, economice și sociale, ele alcătuiesc, pentru toți, matca noastră de gând și voință. Împlinirea visului formării statului național unitar român a fost cauza marelui război, o justificare a însuși faptei sale istorice. Dar ea a fost și o cauză a culturii, una dintre dimensiunile de fond ale spiritului creator. Putem afirma, de deplin temei, că făurirea statului nostru național unitar, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost opera întregului popor, a maselor populare din toate principalele locuiri de români, constituind înecununaarea victorioasă a luptei seculare duse de cele mai înalte forțe, de cărturarii și marii gânditori ai neamului, de întregul nostru popor.

Cele mai însemnate momente ale istoriei noastre sînt o cuprindere a ideilor și idealurilor unirii, cele mai însemnate evenimente trăite de națiunea noastră în, prin natura și configurația lor, de acest uriaș demers istoric prin care Marea Unire s-a atîna de mîntea și sufletul tuturor generațiilor pentru ca în realitatea ei durabilă și complexă să ni se arate azi în tot ceea ce o leagă de marile înfăptuiri, de marile transformări revoluționare prin care societatea românească se prezintă în fața lumii și în fața propriei sale conștiințe. Unirea și unitatea formează azi modul nostru de a fi, de a gândi și acționa. Unirea și unitatea sînt termenii de referință care ne explică în tot ceea ce înfăptuim. Congresul al IX-lea al partidului, eveniment crucial pentru destinul nostru, a inaugurat epoca celor mai dinamice înfăptuiri, epoca marilor scriitori socialisti. La temelul unirii s-a adăugat temelul unității, această cîntare de spirit în lumina căreia se disting liniile de boltă ale prezentului și viitorului. Unitatea a confirmat și înălțat grandioasa operă a unirii, ridicînd-o la noi înălțimi de gând și voință, transformînd-o în forță politică revoluționară, în factor hotărîtor al întregii noastre existențe ca țară și popor. Această unitate reprezintă una dintre acele fundamentări ample de conștiință prin care am luat act de noi înșine dintr-o perspectivă mereu înaltă și pe deplin edificatoare. Opera teoretică și practică a secretarului general al partidului, gîndirea și viziunea sa revoluționară au dat și dau ideilor de unire și unitate o esențială cuprindere și motivare istorică, politică și socială, ele fiind azi parte inseparabilă a întregului nostru patrimoniu, tezaurul de pref al moștenirii și dăinuirii noastre. Cinci mari forumuri comuniste alcătuiesc pînă acum treptele devenirii noastre socialiste, ale dezvoltării noastre multilaterale. Prin Congresul al IX-lea al partidului intrăm în perioada celor mai fertile prefaceri. Orizonturile de progres și civilizație ale țării primeau lumina unor înnoiri fundamentale. Congresul al XIII-lea avea să confirme un drum eroic și mereu mai înalt după cum avea să consacre și să edifice pe mai departe programe noi de acțiune, o nouă conștiință, o nouă callitate a muncii și vieții în toate domeniile de activitate, o etapă nouă prin care România se plasează pe orbita unor țări socialiste cu dezvoltare medie. Ideile și idealurile de unire și unitate au cunoscut și cunosc de aceea substanțiale răsfrîngeri economice și sociale, ele au făcut și fac acel mod în permanență viu și edificator al culturii și artei, al creației prin care să slujim țara și oamenii, istoria pe care ne-am asumat-o și pe care o trăim. Prin ele cultura și arta se întorc mereu către izvoarele permanenței noastre înaintări, ale lumii pe care o gîndim și înfăptuim. Crearea statului național unitar, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, a constituit o strălucită victorie a luptei eroice, îndelungată a maselor populare pentru făurirea națiunii române, a marelui împlinirea visului secular al tuturor românilor de a trăi uniți în granițele aceluiași țării, într-un stat unic, liber și independent.

Corneliu Baba: „Odihnă la cîmp” (În paginile 4, 5 și 8 reproduceri după alte lucrări ale artistului)

MARILE CORESPONDENȚE

de Al. Balaci

foarte importantă deși mai puțin cunoscută, este contribuția pe care Cosbuc a adus-o la cunoașterea capodoperelor literare ale lumii, el fiind un activ și talentat traducător în tot cursul nu prea îndelungii sale vieți. La numai douăzeci de ani, în 1886, tradusese aproape cîntă sute de poezii din autori greci pe care intenționa să le publice într-o vastă antologie. Dar el a fost mai ales atras de epopele literaturii greco-

romane. Dintre cele două epopee homerice, Cosbuc a ales *Odiseea*. Versiunea lui Cosbuc este o transcriere fidelă, fluentă, energetică și expresivă, de multe ori o interpretare creatoare, de echivalențe superioare a poeziei homerice. De o rară gingașie sînt fragmentele în care lirismul este caracteristic predominantă, afectivitatea patosului cald de o vibrație intensă dar reținută, senină și concentrată. Sonore, încordate.

Continuare în pag. a 3-a

FONDUL PRINCIPAL AL CULTURII ROMÂNE

«Sînt suflet în sufletul
neamului meu»

În pagina a 3-a

Luceafărul

FOLCLORUL, AZI (II)

influențe livrest ca și pătrunderea unor elemente eterogene de sorginte urbană pot fi detectate atît în colecțiile mai vechi cit și în colecțiile și antologii mai recente, deși în folcloristica românească a triumfat principiul respectării formei autentice.

Ov. Densușianu ne oferă o nouă viziune asupra folclorului, extinzînd domeniul mai întîi în plan diacronic. Deosebindu-se de antecesorii, Ov. Densușianu va pleca pentru culegerea și exegzeza creațiilor populare contemporane, relevînd faptul că folclorul nu e un fenomen literar caduc ci un fenomen artistic și cultural în continuă transformare și înnoire prin devenirea unor motive folclorice, amestec de fantezie și adevăr, deoarece „imaginația populară nu rămîne niciodată inactivă: ea se amestecă mereu în realitatea de fiecare zi și încetul cu încetul ajunge să schimbe, faptele cele mai bine cunoscute, cele mai apropiate de noi...” (Folclorul. Cum trebuie înțeles, 1910).

Densușianu va extinde domeniul și în plan sincron, insistînd asupra cuprinderii în sfera de interes a folcloriștilor și a producătorilor populare din mediul citadin, această nouă atitudine fiind și o replică directă pentru culegerea care considerau că orășul de străin de sufletul românesc. Contribuții decisive în investigarea folclorului muzical vom descoperi în opera lui C. Brăiloiu și care vor avea influențe benefice și asupra culegerii și studierii folclorului literar, și chiar asupra întregului complex al culturii

populare. Astăzi nu se mai poate concepe o cercetare pe teren fără cunoașterea principiilor și tehnicii sociologice preconizate de Constantin Brăiloiu în lucrarea *La vie musicale d'un village* (Drăgășu-Roumanie) apărută postum, la Paris, în 1960. Demersul marelui nostru etnomuzicolog este, în primul rînd, sociologic, anunțat, acum șapte decenii, de John Meier, de folcloriștilor John Meier în prefața la o culegere de cîntec elvețiene (Sigmund Grollmund, *Volkslieder aus dem Kanton Argau*, Bâle, 1911) care prezenta noua sa metodă: „Am fost călăuzit de dorința de a da o imagine a cîntecului popular așa cum este el (s.a.) nu cum ar trebui să fie (s.a.)” cu toate marile lui calități și micile slăbiciuni. Dacă n-am culege decît ceea ce este de mare valoare literară, sau numai ceea ce este decent și delicat, înălturînd orice lucru de mai mică valoare, chiar respingător, am falsifica imaginea cîntecului popular, așa cum a fost mereu timp sfîșiată în istoriile satului — imaginea poporului. Și nu aceasta trebuie să fie sarcina noastră.”

Dar C. Brăiloiu extinde și concepe, într-un mod cu totul nou, investigarea folclorului, arătînd că ar fi falsificat adevărul dacă s-ar fi li-

Octav. Păun

Continuare în pag. a 2-a

JURNAL DE POET

Alba Iulia

există evenimente cruciale în istoria fiecărui popor intrate în memoria lui, ce le repetă din tată în fiu cu fiecare generație, călăuzitoare în drumul împlinirilor ca neam și față de care avem datoria determinării precise fără echivoc, a reverenței cu toată înzestrarea sub dar în vederea creșterii și înălțării și luminării pe mai departe a ceea ce trebuie să fie cîteaza „unui popor de a-și desăvîrși menirea în cursul istoriei universale.”

Alba Iulia în cap de iarnă sufletul unui neam venit din toată Transilvania, iar prin minți luminate prezintă acolo întreaga suflare românească este o astfel de începuturi, bornă în istorie spre care convergi rișoșii pe munte, spotnind adinc în stîncă suferință, suvol, îngemănare-trunchi ca din inima încărcată de putere a organismului întreg să se despletască terasă, înfrîmăzîndu-se nouă însuflețire albastră tărîmul înșelat după rodnicia binecuvîntată.

Multe veacuri de suferință neîmpărțite, de lacrimi trecute în ascuns ca într-o zi soarele să-și plece răsăritul peste ogorul săracilor noastre semnături cu roua cea mînoasă.

Tocmai acolo pentru că locul, toposul era din nece hotărît, deslușit, nestîndu-se încă, acolo pe dealul furcilor unde îngropată-n inima lui Horea candelă spînzurînd în candelabru nestîns al adîncurilor hotărîtoare, acolo unde bătaia clopotului intrării lui Mihai unduia încă văzduhurile hrănite de însuși creștetul său vostoacit din om în om pe toate colțurile, acatînd lîndușii de pe Troita Cîmpiei Turzii.

Aici, la Alba Iulia, ne-am regăsit, în înștă, am pogorit ca păsări mari cu ochi înălțători odată cu ninsorile în strale albe tărănești înfășate în faldurile stînce ale tricolorului, țesut în stergare și năfrămi ce îmbrădează ochii jertfelnicilor ai mamelor noastre din Maramureș pînă în satul Crăișorului, din Oradea Mare, pînă la Putna, de la izvoarele Oltului pînă la Pontul Euzin.

Podmolul jertfelor și al speranțelor, acolo unde lacrimile au devenit postament de granit roți-si-vor zborul cutremurat columbele cu creanga bucuriei în ginguritul noului pămînt țesit de sub puterile durerilor.

Dacă pînă acum numele de locuri, istoria și geografia pluteau în larg nimbate de neatinș sub călcîiul ros de piatră dură și neîndurătoare a greului ce-îl aveam de purtat, de la 1 Decembrie 1918 încoace, pe jertfele dintr-odată actualizîndu-se după milenii pe temelii sutelor de mii de la Mădărești, Mărești, Oltuz, Turtucaia, de pe toate riurile și colinele în vremea tuturor umiltelilor, acum aici lată corpul întreg, adevărați fumegîndu resurecțional sub ochii noștri, al Patriei acestora pe care nimeni și nimic nu le vor putea smulge, numai gata de jertfă pentru ea să rămînem, de vîetuire dreptăți în spiritul iubirii creațoare a Logosului intrupat în istorie, într-o multă viață, umanizare și înfrățire cu toți oamenii.

Ioan Alexandru

În pagina a 5-a

SCAUNUL SINGURĂȚĂII

DE FĂNUȘ NEAGU

UNITATEA CULTURALĂ — UNITATEA POLITICĂ

Cel dintîi deceniu al secolului nostru a însemnat pentru cultura și literatura transilvăneană intrarea într-o nouă zodie de înfăptuiri și realizări. Vechea generație tribunistă, care a condus lupta politică în timpul înăsprirea reacțiilor dualiste, prin acțiunile de solidaritate cu românii de dincolo, cu prilejul războiului pentru independență sau al mișcării memorandiste, este completată cu esaloane noi de tineri combatanți formați în școlile luptelor naționale de fiecare zi, purtate de ziare, reviste, societăți literare și culturale, parlamentarism etc. în disputele pentru apărarea limbii, a confesiunii sau a cuceririi drepturilor sociale și politice. Fără îndoială că odată cu apariția *Tribunei poporului* de la Arad, a *Luceafărului* de la Budapesta, a *Libertății* de la Orăștie, a *Răvasului* de la Cluj, a *Drapelului* de la Lugoj, a *Revistei politice și literare* de la Blaj, a *Gazetei de duminică* de la Simleu, a *Țării noastre* de la Sibiu etc., baza social-politică a luptei naționale s-a lărgit considerabil, înglobînd în celele sale toate manifestările spirituale ale poporului român din Transilvania și, înainte de toate, cultura pentru și în folosul poporului. Invocarea ei ca factor de luptă și de atragere și influențare a maselor se făcuse mai demult, încă în epoca pașoptistă sau a *Tribunei* sibiene, dar acum lupta pentru unitatea culturii dăvine în mod deschis un corolar al năzuinței pentru unitatea națiunii, pentru progresul ei în toate domeniile. În acest scop, ea își subordonează programatic literatura, arta, muzica, teatrul, încercîndu-se pe toate căile o redeseptare generală, care să cuprîndă într-un front comun forțele sociale cele mai diverse, de la intelectual și artist, la țărînimia satelor și la orășenii de toate categoriile. Așa se face că s-a pornit o acțiune generală de înarmare a poporului cu roadele științei de carte, prin sporirea școlilor și a numărului de cititori, printr-o presă activă și mobilizatoare, o artă militanță, cu puternice specific național, de la Andrei Muresanu, Cosbuc și Iosif, și pînă la Goga și generația sa, linia poeziei ardeleni a fost dominată de un puternic protestarism și mesianism politic. Literatura Transilvăneană a fost, așa cum ne arată Ion Breazu, o școală de înaltă patrie și în folosul național, un permanent reazim sufletesc în acțiunea de rezistență națională, de refuz al opri-mării și convertirii la altă lege. Acest aspect esențial al vieții literare din Transilvania era surprins în 1905 și de Hărie Chendi în termenii următorii: „Pentru românii ardeleni lectura nu este o simplă distracție pentru a gonii urtul sau un snobism pentru a se lăuda cu cunoașterea autorilor români. Ea răspunde întîi și întîi unor trebuințe de ordin național. Ceea ce e școlă oficială pentru cetățeanul din România este pentru cetățeanul ungăr «de buze valah», literatura română. Aici alina el izvor de limbă și de orientare în trecut și literar și istoric.”

Porului, *Tribuna*, *Lupta*, *Luceafărul* etc., iar centele de creație aprinde că s-au tripliat în rîstimp de numai un deceniu. În același timp la Arad s-a creat un institut tipografic cu mare rază de acțiune, avînd drept efect crearea unor noi librării și puncte de desfacere a cărților.

Prima consecință importantă în domeniul politicii culturale a fost intr-adevăr sporirea numărului de cititori, trecerea tot mai accentuată a cărții în mîna poporului de la toate deopotrivă cu o naționalizare a ei, în sens superior. E o victorie culturală dar și politică de mare prestigiu, deoarece cele două laturi ale chestiunii sînt indisolubil legate între ele, așa cum bine sesizează un comentator: „Cu cit cultura unui popor va fi mai național — ni se spune într-un articol redacțional din 1911 — izvorită adevăd din toate manifestările sufletesti ale unui popor, cu atît această cultură va cere să albe o unitate mai mare, cu atît principiul național în luptele politice se va înrîi tot mai mult.”

Este clar că aici se vizează fără ocol unitatea politică și se pretinde fără dubiu canalizarea tuturor eforturilor în această direcție: „Cultura națională aduce muncă culturală națională, luptă națională. Iar unitatea acestei culturi naționale,

Mircea Popa

Continuare în pag. a 6-a

Uniți sub tricolor

am strîns în hambare recolta acestel toamne. Apoi, am semănat griul pentru anul viitor. Pentru amîndouă au trebuit să lupte, pe amîndouă au trebuit să le aperse, uneori cu jertfă supremă. Cînd, în urmă cu două milenii și jumătate, oștenii legendarului rege Darius au venit pe aceste meleaguri cu gînduri cuceritoare, se știe „cum veniseră, se făcuseră tot o apă și un pămînt”. Ei au fost învinși de eroismul acestui popor iubitor de pace, de independență și de libertate. Și au fost învinși de acest griu de forță milenară, pe care zadarnic încercau să-l culce și să-l supună cu lăncile!

Sîntem construiți din boabe de griu — un eric biruitor totdeauna, în care și-au lăsat puterea

Dim. Rachici

Continuare în pag. a 7-a

CREȘTEREA LIMBII ROMÂNEȘTI

Civilizație și limbaj

dezvoltarea impetuoasă a civilizației antrenează toate puterile limbajului omesc pentru a comunica, analiza și dezbatte ideile și realizări noi, de unde și continua îmbogățire cu termeni noi a limbii. Etnimescu facea din limbă „măsurătorul civilizației unui popor”, pentru că spune tot el în alt loc, că „limbajul este un element esențial, ba chiar un criteriu al culturii”, de aceea calitatea limbii reflectă desigur și un stadiu anume de cultură. Ca bunuri spirituale supreme, tezaurul culturii și al limbii definește un popor, un grad al dezvoltării puterii lui de creație, și acest tezaur se cuvine respectat și valorificat prin acțiunea cotidiană a comunicării într-un limbaj corect, conștient, expresiv.

Scriitorii adevărați, mai ales cei de mare talent, au dat limbii străluciri inedite și au cristalizat în forme unice, înepăunabile și imprevizibile, bogăția gîndirii și simțirii lor. Această bogăție pune la dispoziția cititorului pentru fiecare om problema gîndirii „cuviințului ce exprimă

adevărul” (Etnimescu), relația dintre idee și expresie, fiind nemijlocită și presență. Bătrînul Goga a afirmat că „limbajul este un element esențial, ba chiar un criteriu al culturii”, de aceea calitatea limbii reflectă desigur și un stadiu anume de cultură. Ca bunuri spirituale supreme, tezaurul culturii și al limbii definește un popor, un grad al dezvoltării puterii lui de creație, și acest tezaur se cuvine respectat și valorificat prin acțiunea cotidiană a comunicării într-un limbaj corect, conștient, expresiv.

Gh. Bulgăr

Continuare în pag. a 2-a

Festivalul Artei și Creației Studentești

SELECȚII PENTRU NOI CONFIRMĂRI VALORICE

urînd firesc etapei de masă care a dus la o primă selecție valorică în perimetrul artei și creației studentești, etapa zonală a celei de a XVII-a ediții a Festivalului Artei și Creației Studentești ce s-a desfășurat între 28-30 noiembrie la Timișoara și Cluj-Napoca a reunit, într-o competiție foarte strînsă, formații reprezentative pentru toate genurile și formele de manifestare ale creativității studentești din centrele universitare Timișoara, Craiova, Petroșani, Cluj-Napoca, Tîrgu Mureș. Au fost zile „pline” și uneori juriile s-au divizat pentru a se putea urmări în paralel unele genuri artistice, astfel că zonele de la Timișoara și

Cluj-Napoca s-au transformat într-un regal al artei studentești așa cum se prezintă ea astăzi în cîteva centre universitare ale țării: o artă a cărei diferență specifică aduce o tematică diversificată și interesantă, cu un plus de creativitate, originalitate și entuziasm tinereții în planul interpretativ. Cele două zone au făcut o demonstrație a unicității artei studentești în complexitatea formelor ei de manifestare, de la mereu proasătuit și atractivul spectacol folcloric oferit de ansambluri cu un palmares național și internațional de prestigiu precum „Doina Timișului”, „Mărtisorul”, la montaj și spectacole de teatru, de la satonul expozițional, gala de filme și flacozitive, la recitalurile corale, vocal-instrumentale și de muzică ușoară, folk. În mereu aplaudatele, preferatele și discutatele programe susținute de brigăzile artistice și grupurile sartistice. Devenite tradiționale, unele formații artistice au reconfirmat valoarea artistică, autenticitatea și profilul distinct al artei tinere, studentești, fiind din nou aplaudate la „scenă deschisă”. În schimb unele formații s-au impus și au ocupat primele locuri în palma-

Ana Savu

Continuare în pag. a 7-a

„Sunt sursele în sufletul neamului meu”

Fondul principal al culturii române

MESAJUL TRANSILVANIEI

La 120 de ani, poezia lui Cosbuc străbate ca un mesaj transilvănean, în care, prin ritmurile și sunetele românești, fenomenul Cosbuc este mult mai amplu decât pare la prima vedere. Nu există în el niciun element străin, nu există nimic care să nu aparțină din temelie limbii române, nu există nimic care să nu fie o creație a sufletului românesc, din care s-a născut și se dezvoltă în continuare. Prin poezia lui Cosbuc verificăm nu numai sensurile cuvintelor limbii române — dar și sensul mai adânc, civilizator, al ei. Numai zămbetul de-albănie, „Pără-nceperă și-adaos / Curg-ntr-una, pară vine / Din adinul firii pline / De repaas: iată una dintre cele mai exacte definiții ale limbii în „aștințată” limbii române. Nu tăcerea absolută, de gheață, nu „lipsă de zgomot” (cum ne tentaază societatea modernă, cu trepidările ei, să credem) — ci o stare de continuă mișcare, de înălțare, de ritmicitate, de înălțare, de vreme, un „zero dinamic” cum ar spune Eminescu, din care se poate scurge orice viață: „Iată-1 / Cum din haos face mămă țară și devine țară”. La Cosbuc Cosmosul nu este privit de sus ori din afară, ci chiar din sine însuși: timpurile și spațiile, pregenelice, stau

în jurul omului, în sensul adine al cuvintelor pe care poetul îl revelează. Poezia „în miezul versului capătă brusc dimensiuni simbolice. Și e liniște prin ceruri / Ca-ntr-o mânăstire arădă...”: pacea de sfârșit a lumii („Și în sine împacăți să-pinea, eterna pace” — Eminescu). Alături însă, dintr-un colț al peisajului, lozgosul se trezește din amorfire, în forma vintului și însuși forță vitală întregului univers: Singur vintul, colo, iată... Universul poetic al lui Cosbuc păstrează, în centrul lui, acea imagine a pruncului în leagăn (Transilvania însăși este leagănul istoric al întregului neam românesc). Viteza și oerotic de mamă și de duhuri, hărăzit unei creșteri alese, frumoase. Liniștea și lumina calmă se astern în jurul pruncului — pacea, creația, dăruirea. În fațurii cuvintelor lui elegant așezate în ritm găsim acea înfeleptune de totdeauna a poporului, acele idei înălțătoare, chemări la egeretărea adine ori la lupta efectivă pentru adevărul și dreptatea națională. Este un fior poetic ce nu-și poate istovi sensibilitatea atita timp cât cuvintele limbii române vor dăinui.

Progenelice, în ce-urmează, un prim exant de interpretări ale vieții și oericii marelui Cosbuc, tema fiind foarte generoasă și actuală.

Filozof al culturii

ecunoscută preferința lui Cosbuc pentru literatura clasică: aștul său se orientează mai puțin spre literatură modernă și deloc spre modernism (reprezentat atunci de curentul simbolist). În articolul programatic **Adevărul în artă** (1896) frumosul coincide cu adevărul și binele: „Oricit s-ar zvrivoli scoalele (simboliste n.n.) suprema putere a artei va fi totdeauna adevărul...”. „Iar adevărul — în artă — e una cu frumusețea”. În alt articol despre Goethe (1897) înclină să judece capodopera ca expresie a geniului național, colectiv, cum sint *Iliada*, *Odiseea*, pentru greci, drama lui Shakespeare pentru englezi, opera lui Goethe pentru germani, indiferent cine le-a compus, un autor sau mai mulți.

Trebuie observat însă că predilecția pentru poezia veche este a unui degustător erudit, rafinat, fapt dovedit și de activitatea traductoarei lui Cosbuc din Dante, Vergiliu sau literaturii scoțiene, ca și a scrierilor clasice anchilozate caută Cosbuc în textele vechi, ci o poezie ingenuu pe cale de dispariție, superioră celei moderne. Elocvente, în acest sens, sint articolele sale despre literatura populară, unde apare, în multe din ideile formulate, un precursor al sintezei folclorice (înțeles ca atare de Adrian Fochi, D. Pop, Al. Dutu).

Astfel în **Elementele literaturii populare** (1900) interpretează structurile folclorice ca variante ale unor mituri arhaice, cosmogonice. Teoria este amenințată de etnografia românilor, al lui Alecsandri, de pildă, când afirmă că poeziile populare sint „pline de originalitate și fără seamăn în literaturile streine”. În replica lui Cosbuc, sensul originalității este întors la cel etimologic (origo-inceput, prima „Originalitate, de la Sinit origo, care sint vechi, sint conceptii primitive, sint fondul comun al rasei ariene. Sint comune la toate popoarele, deci nu pot fi fără soamăn în literaturile streine”). Ghicitorie, de asemenea, își au originea în mit, iar **Colindele noastre**, este criticată de Cosbuc pentru vechimea și pentru absurd, e absurd numai că sintem obișnuiți a gândi cărtărește, cu rânduile logicii și să ne-am totci fatigăm. Omul fără carte gîndeste altfel și e cu imaginația mai vie”.

Formulată cum rigid, ideea exclude orice originalitate în folclor, alt în conținut, cit și în formă. Or, folcloricii contemporani conștientă că originalitatea este o noțiune relativă, termen folosit de Cosbuc însuși) schemelor, nu exclude originalitatea în expresie, în limbajul național, fapt ce justifică și aserțiunea lui Vasile Alecsandri. De altfel, în esurile ulterioare Cosbuc sinte nevoia să nuareze: „**Basadele populare** (1904) începe să admită mai multe straturi: un fond arhaic, unul comun popoarelor balcanice și unul „specific românesc național”. În plus, admite aici (ca și în **Nasterea proverbiilor**, 1903) că „orice poezie populară, fie doină, fie răsădit, ori altceva, este crotită de un singur popor sau, de un singur om din popor, iar poporul le răspîndește”. Cum remarcă A. Fochi, George Cosbuc descrie cu precizie structura estetică a proverbelor, forma lor „stereotipă, cristalizată”, înțemeiată pe concizie, ritm, fraze paradoxale, contrastie, opozitii logice etc.

În chip ciudat, dar semnificativ, straturile mai moderne îl apar inferioritate artistică, față de cele vechi, arhaice, pline de poezie misterioasă, subtilă, care s-a pierdut cu timpul. Poate nu e fără rost să relaționăm însăși lirica lui Cosbuc (explicată uneori prin revoltație, criptie obiectivă) cu această magie expresivă din poezia populară, pe care el o căuta, o descoperea cu mult gust și intuiție, încercînd s-o restaurare în versurile sale. În chip și mai curios, focaliză acest strat arhaic și revindică de Cosbuc pentru vechimea și pentru adevărul, mușetela lui, ca fond specific național, opunîndu-i „schimbările de modă”, „mămăitările” din literatura cultă, așa cum era percepută de „cei zece mii de-deasupra”. Incit nu e o contradicție între teoreticiana folclorului și inițiatorul (sau cel puțin unul din) curentului autohton în literatura noastră din jurul lui 1900, prin revistele pe care le-a condus: „*Vatra*” (cu Slavici și Caragiale), „*Sămăntătorul*” (cu Vlahuță). „*Viața literară*” (cu Ion Gheorghiu). Ultimele, Cosbuc devine mai deschis înnoirilor diversității, mai deschis la mai eclectic, care nu împune „vreo constrîngere sau vreo restrîngere a talentului și unde / Nicl o iscălitură nu angajează pe alta”.

Un alt grup de idei, foarte interesante din punct de vedere actual, sint cuprinse în articolele sale de lingvistică. În **Conservatismul literar** (1897), constată că sint limbi — la unele triburi australiene — care se schimbă total în 50 de ani, incit o generație nu se mai înțelege cu cea anterioară. Alte limbi sint, în schimb, conservatoare. C. Cosbuc afirmă că sint sinte scopul a celorlalte legi psihologice. Factorii favorizează schimbarea sinte: spațiul „ce răzlețete un popor”, apoi timpul cu reformele, progresele științifice, etice, politice, contactul cu alte nații. Forta conservatoare ar fi tradiția, în limbajul național, incit „conservatismul fixează idealurile nației și normele limbii, excludînd cu obstinație neologismele. Valoarea unei limbi crește prin vechimea literaturii ei. Exemple sint latina, ebraica. Limbile asiatiche se modifică rapid, incit nu au literatură. Dacă ar avea, ele ar deveni conservatoare, cum e cazul sanscritului, domn de interes de studiu. Dar conservatismul literaturii nu este înștit de alte riscuri, în primul rînd de riscul de a se izola de limba vie. Astfel, latina a rămas o limbă moartă, limbi vîrj evoluij unele cele românes moderne. Ebraica, la fel, poporul ei insușindu-și în viața zilnică limbile altor popoare printre care trăiesc”.

În teoriile moderne se consideră invers, că limba literară, prin producția metaforică, este aceea care dinamizează limbile populare, mai tradiționale. Lucru justificat, poate, de literaturile moderne, care își propun programatic înnoirea lexicală. În lingvistică însă, sint două curente diferite. Unul se întinde de la Vico la Levy-Bruhl și conchide că limbajul culturilor primitive ar fi pur simbolic, metaforic, deci individual, nestăionar. Al doilea, mai recent, susține că limbajul primitiv e abstract, iar cel simbolic, individualizator, îl urmează. Exemple sint, aici, etimologia lui Benveniste. Mai puțin rigid, Tudorov crede că producția din limbajul uman, în orice epocă, reflectă ambele funcții — abstractă și concretă, una de comunicare, mai stabilă, alta de creație, mai dinamică.

Teoria lui Cosbuc și-ar avea locul într-o asemenea viziune, complexă: limbile se schimbă și prin literatură — dar și prin alte mijluri, pe care n le indică spațiul, timpul etc. Literatura poate fi conservatoare, cum a fost literatura în epocile amintite, dar într-o concepție moderată, ea trebuie să îmbine conservatismul necesar, cu tot nece-saria inovație, care s-o mențină în contact cu limbajul viu al popoarelor. Publicistica lui Cosbuc abundă în sugestii, idei profunde, urmînd să fie mai bine valorificate.

Marian Vasile

Mythosul „poporal”

Conceptul de „recitare a clasicii” a însemnat, în cazul lui George Cosbuc, unecori, o supraevaluare formativă a artistului rafinat, capabil de o invenție dexteră și prozodică, adică spre stilizări expresive, traduceri remarcabile și „inspirate”, prelucrări și imitații de o coerență și specificitate, totul izvorînd dintr-un livresc, tehnicism, intelectualism. Pe urmele unei intuiții a lui Nicolae Iorga („poezie de atheni”), **Teoria literaturii românești. Introducere sintetică** (1929), Vl. Streinu a vorbit de perspectiva intelectualului rafinat, de travestitul atitudinii lirice. Mai tirziu, Mircea Zăciu îi va zice poetului născutean chiar „citadin”. O asemenea imagine contravine — cînd nu i se subsumează, în comentariile de-aflău — imaginii unui Cosbuc clasic, tradiționalist, ilustrînd clasicismul folcloric, mythosul „poporal”, dimensiune care, de la Ghera încoace (**Poetul țărăniului**, 1897), a făcut obiectul altor cercetări analitice convingătoare (Octav Sultitu, D. Micu, George Munteanu, I.D. Bălan, Aurel Martin). Dar fondul arhaic al clasicității cosbuciene, ușor identificabil și recunoscut, mai pesto tot, deci de neocolit, a constituit mai puțin obiectul unor analize. Un studiu de referință în această problemă rămîne, fără putință de exagerare, lucrarea lui Adrian Fochi, **G. Cosbuc și creația populară** (1971). Cercetătorul, grație formației sale folclorice și competenței unanim recunoscute, pornește, foarte minuțios, de la acele date biografice susceptibile a explica intensiunea lui Cosbuc pentru folclor și tratează în capitole diferite: concepția folclorică, subiectele de această origine, considerînd „asimilarea mentalității folclorice” drept „treaptă calitativ superioară, în creația poetică a lui George Cosbuc”.

Preocupat a da o viziune sistemică, coerentă, în ciuda acelor „membra disjunctă”, ce alcătuiesc creația „poporală”, Cosbuc visează, probabil, la un corpus folcloric, comentat și adnotat. Dacă o asemenea întreprindere îl excedează, ideea unei **epopei naționale**, afirmată în posfata volumului **Fire de tort** (1896) și mobilizată și în **Moartea lui Iliad** (1906), obiectul extensiune de epopee” pe care dorise s-o împrime creațiilor sale viza, de fapt, o viziune mai puțin istorică (în comparație cu proiectul epopeic eminescian) și mai mult mitologizantă. Folclorică, imaginară, E. de fapt, drumul „pe care-l parcurge poezia, și de la independența subiectului (basm, baladă, legendă), rămîndu-i loial prozodiei, pînă la spiritul de selecție și creativitate și, apoi, reintegrarea unui bogat registru motivic de extracție folclorică unei viziuni lirice personale, o altitudine de mai liberă interpretare, o asimilare în substanță și transcendere a datelor folclorice în originalitatea unei viziuni specifice și reprezentative.

Acel „Atque nos” teoretic împinge, de fapt, similitudinile, dincolo de mitologia greco-romană, în lumea miturilor indice, persane, germane ori slave, vorbind de străvechimea și universalitate, o asumare în substanță și transcenderea a datelor folclorice în originalitatea unei viziuni specifice și reprezentative.

„Sau contravenind opiniilor lui M. Gaster ori N. Cartoian, consideră că o carte precum **Alexandria** (și altele asemenea), circulînd în lumea satelor cîteva sute de ani, nu s-a exercitat asupra folclorului aproape nici o influență dimpotrivă asimilînd și absorbînd ea numeroase elemente folclorice (acest punct de vedere a fost ulterior confirmat de specialiștii în materie — v. I.C. Chițimia și Dan Simonescu, **Cărțile populare în literatura românească**, Bucurști, 1963, XXVIII).

Proiectul acelei epopei naționale rivnice de Cosbuc poate fi, așadar, identificat, atît în dimensiunea lui teoretică (valorosă și de substanță, în ciuda altor corecții / nefuncționalități), cit și în planul creației poetice propriu-zise. Rezultatul e însă, unul și același: o complexă imagine etnopsihologică a satului, în care fiorul arhaic grătește de o experiență a mentalității „poporale” de cîteva ori milenară. Multe poezii în direcția acestei preocupări epopeice datează din perioada **Tribunele** sibiene (1894-1899), cîlimat în care creația cosbuciană a primit un impuls de substanță. De acum datează **Atque nos** (1896), încercare de clasicizare a unui romanticism folcloric în concepție: „Oh, imi place mult povestea, căci poporul se descrie / Singur și zăbure pe mare a neliniștii navigatorului care a fost totdeauna Ulise, simbol al întregii umanității arse de setea cunoașterii”.

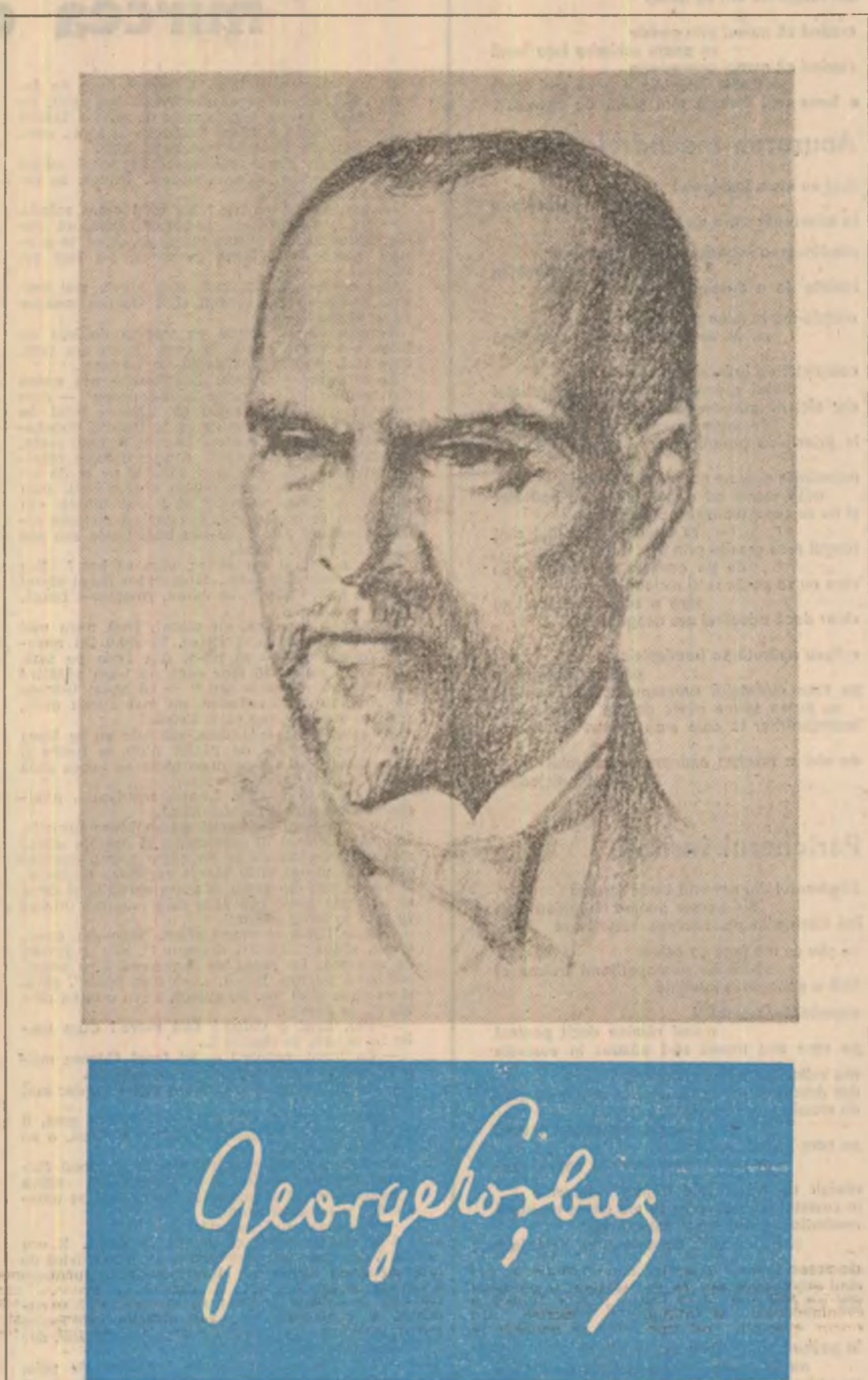
Dintre poezii latine, Cosbuc a fost atras deosebii de către Virgiliu. **Bucolicele** au fost tălmăcite cu întreaga lor atmosferă rustică, cu lexicul cel mai adecvat, pînă la integrarea lor totală în universul poetic al lui Cosbuc. N-ar fi exclus, deoarece se păstrează în manuscris o lucrare ironic intitulată „Gramatică zăpăciților”, care aduna o mulțime de exemple, de greseli recoltate în special din presă.

„Acasta este, desigur, o glumă polemică și nu putem decît regreta că nu o avem dusă la capăt, dar este indiscutabil că adunarea tuturor contribuțiilor lui Cosbuc la problemele limbii române într-un volum consistent și bine organizat ne-ar oferi surprize plăcute.

Realizările lui George Cosbuc în domeniul pe care l-am abordat aici — pot fi considerate un adevărat model pentru cei ce se ocupă de cultivarea limbii. Ne-am referit de mai multe ori la stilul propriu ales de poet în intervențiile sale. Și i-a definit el însuși: „Zerfemica ne trebuie. Ori cine ar fi scriitorul, dacă nu pricepe limba pămîntului său, trebuie lovit la mir, trebuie izbit de pămînt, ca să-și vină boierul în fire! Zerfemist pînă la cătărămă.” Și iată zerfemistul necruțător: „Pentru la toamnă! Nu ajunge să zici la toamnă? E zornăvoie să vîrj și pe pentru înălțarea lui la? O, dar elegantul pentru la e sublim, căci și neoghibia poate, să fie sublimă! A pus varză pentru la iarnă. Și-a cumpărat cravată pentru la concert. Las-o așa pentru la cafeana. S-a gătit pentru la bal. Ce dracul o fi cîntînd la intr-aceste fraze?” De ce ne-am teme oare astăzi să sancționăm cu aceeași vehemență unele fapte de-a dreptul ridicole? De pildă, pretiozitatea celor care nu mai beau sau mînăne, ci consumă?”

Contribuțiile lui George Cosbuc în domeniul limbii ne dezvăluie un om de cultură solidă, educat serios la școala celui mai bun dascăl din toate timpurile, Biblioteca, patriot și militant desăvîrșit, polemist atit, în fine, un intelectual în toată puterea cuvintului.

Cezar Tabarcea

Marile corespondențe

Urmare din pag. 1

grav patetice sint descrierile puternicelor inclestări dintre zei, dintre oameni în lupta cu vicisitudinile naturii, în luna rătașire și zăbure pe mare a neliniștii navigatorului care a fost totdeauna Ulise, simbol al întregii umanități arse de setea cunoașterii.

Dintre poezii latine, Cosbuc a fost atras deosebii de către Virgiliu. **Bucolicele** au fost tălmăcite cu întreaga lor atmosferă rustică, cu lexicul cel mai adecvat, pînă la integrarea lor totală în universul poetic al lui Cosbuc. N-ar fi exclus, deoarece se păstrează în manuscris o lucrare ironic intitulată „Gramatică zăpăciților”, care aduna o mulțime de exemple, de greseli recoltate în special din presă.

„Acasta este, desigur, o glumă polemică și nu putem decît regreta că nu o avem dusă la capăt, dar este indiscutabil că adunarea tuturor contribuțiilor lui Cosbuc la problemele limbii române într-un volum consistent și bine organizat ne-ar oferi surprize plăcute.

Realizările lui George Cosbuc în domeniul pe care l-am abordat aici — pot fi considerate un adevărat model pentru cei ce se ocupă de cultivarea limbii. Ne-am referit de mai multe ori la stilul propriu ales de poet în intervențiile sale. Și i-a definit el însuși: „Zerfemica ne trebuie. Ori cine ar fi scriitorul, dacă nu pricepe limba pămîntului său, trebuie lovit la mir, trebuie izbit de pămînt, ca să-și vină boierul în fire! Zerfemist pînă la cătărămă.” Și iată zerfemistul necruțător: „Pentru la toamnă! Nu ajunge să zici la toamnă? E zornăvoie să vîrj și pe pentru înălțarea lui la? O, dar elegantul pentru la e sublim, căci și neoghibia poate, să fie sublimă! A pus varză pentru la iarnă. Și-a cumpărat cravată pentru la concert. Las-o așa pentru la cafeana. S-a gătit pentru la bal. Ce dracul o fi cîntînd la intr-aceste fraze?” De ce ne-am teme oare astăzi să sancționăm cu aceeași vehemență unele fapte de-a dreptul ridicole? De pildă, pretiozitatea celor care nu mai beau sau mînăne, ci consumă?”

Contribuțiile lui George Cosbuc în domeniul limbii ne dezvăluie un om de cultură solidă, educat serios la școala celui mai bun dascăl din toate timpurile, Biblioteca, patriot și militant desăvîrșit, polemist atit, în fine, un intelectual în toată puterea cuvintului.

George Cosbuc, lingvistul...

este aproape o tradiție ca, vorbind despre marii scriitori ai literaturii române, să se sublinieze „preocupările lor pentru limba română”. Grație acestor preocupări, se pot alcătui apoi antologii cu fragmentele respective și se poate dovedi că interesul față de problemele limbii române, sub aspect istoric ori contemporan, n-a fost niciodată străin oamenilor de cultură în general sau scriitorilor în mod special. Deși este tratat ca atare, George Cosbuc nu face parte dintre aceștia! Se poate spune, fără exagerare și fără a pune termenul între ghilimele, că George Cosbuc a fost lingvist în adevăratul sens al cuvîntului. Singura atențunare posibilă ar fi să spunem „și lingvist”.

„Primejdia” care îl alarma pe poet era aceea a invaziei, construcțiilor sintactice calcinate mai cu seamă după franceză. Atitudine pe care o adoptă în diverse articole îl încadrează pe Cosbuc în direcția pe care o numim astăzi „cultivarea limbii”.

Este de mirare, avînd în vedere această bogată contribuție risipită în publicațiile vremii, că George Cosbuc nu s-a gîndit la o sinteză. Sau, poate, s-a gîndit?

N-ar fi exclus, deoarece se păstrează în manuscris o lucrare ironic intitulată „Gramatică zăpăciților”, care aduna o mulțime de exemple, de greseli recoltate în special din presă.

„Acasta este, desigur, o glumă polemică și nu putem decît regreta că nu o avem dusă la capăt, dar este indiscutabil că adunarea tuturor contribuțiilor lui Cosbuc la problemele limbii române într-un volum consistent și bine organizat ne-ar oferi surprize plăcute.

Realizările lui George Cosbuc în domeniul pe care l-am abordat aici — pot fi considerate un adevărat model pentru cei ce se ocupă de cultivarea limbii. Ne-am referit de mai multe ori la stilul propriu ales de poet în intervențiile sale. Și i-a definit el însuși: „Zerfemica ne trebuie. Ori cine ar fi scriitorul, dacă nu pricepe limba pămîntului său, trebuie lovit la mir, trebuie izbit de pămînt, ca să-și vină boierul în fire! Zerfemist pînă la cătărămă.” Și iată zerfemistul necruțător: „Pentru la toamnă! Nu ajunge să zici la toamnă? E zornăvoie să vîrj și pe pentru înălțarea lui la? O, dar elegantul pentru la e sublim, căci și neoghibia poate, să fie sublimă! A pus varză pentru la iarnă. Și-a cumpărat cravată pentru la concert. Las-o așa pentru la cafeana. S-a gătit pentru la bal. Ce dracul o fi cîntînd la intr-aceste fraze?” De ce ne-am teme oare astăzi să sancționăm cu aceeași vehemență unele fapte de-a dreptul ridicole? De pildă, pretiozitatea celor care nu mai beau sau mînăne, ci consumă?”

ion sofia manolescu

La șaptezeci și șapte de ani

prin desigur norocului și nenorocului
cînd am început să mă retrag
din spaima anecdotelor și șapte de ani
au început să se năruie apoteozele

colorit zilelor din calendar nu mai conta
pentru nici un fel de sacrificiu
dar încercam să-mi aștern sufletul
peste umbra nevăzută a universului

pe reținele immaculate
puterea subiectului nedesprețuit
imi împingea riposta în fața conștiinței
eliberată de orice povară

părăsind marasmul
dar lăsîndu-mă copleșit de rețineri
am încercat să mă revolt împotriva mea
cînd n-am putut stăpîni adevărul
pe latitudinile singelui

pe cînd mă adunam
din orice depărtare profundă
fără să pot afla ziua alcătuirii
mă cuprîndea o rece neliniște
pe necuprinderile eternității

spre a rămîne integru
nevoit fiind să-mi întîmpin inserarea
am mizat pe efortul cuvintului greu
pentru a-mi salva lacrima

rătăcind prin solitudinile absolutului
cître alte neînceturi
de aici au început să mi se șteargă
numele și urmele statuii

consolidîndu-mă în fața vicisitudinilor
mi-am despărțit grîsul de ecou
dar a trebuit să-mi trecuse sunetele
pînă cînd am trecut dincolo de dincolo

Cînd m-am trezit în așternutul lumii

cînd m-am trezit în așternutul lumii
știam că după lăfărniciile zeilor
printre oameni
va începe scumpirea cartofilor

zdrăvînd fiind încă mă căutam pretutindeni
spre a mă îmbrățișa
cu umbra pămîntului nesătul
pe care-l sărut și-l blestem

mai știam că numai eu sînt
cel ce mă pot bucura
sau cel ce mă pot întrista
înainte de a cădea în poala absurdului

Înfrîngerilor n-am vrut să le răspund
le-am dat altă întrebîntare
afîndu-mi numele cu mult prea tirziu
mi s-au îngustat simțurile

mi s-au lărgit vederile
despre mine despre lume
despre această viață ținută în șah

nicoleta dandru

Certitudine

E cineva la mine în casă
troznește scaunul de lîngă masă
și pașii măsoară parchetul uscat
numărînd cînd și cînd apăsat

E cineva sprijinit de perete
mistuit de foame și sete
venise desigur spre cina bogată
cîndva îndelung savurată

S-a strecurat prin fereastra deschisă
prin ploaia tirziu spre seară trimisă
ca noaptea să fie-nvelită-n răcoare
balsam peste pomii în floare

teatru

t

Amurgul burghez (II)

Ca și Dragonul lui Eugen Schwarz,
pus în scenă de Benno Bosson, la
Deutsches Theater, din Berlin (mult
ani în urmă), spectacolul lui Dan Pita
e conceput dintr-o perspectivă politică
duplicitară, încercînd să stabilească
analogii cu regimurile de dictatură
militară, care constrîng și desfigurează
adevăratul chip al oamenilor. Tra-
dăzînd ceea ce se vede pe scenă, con-
cretul și abstractul se împletesc într-o
parabolă a infernului pe pămînt.

Decorul lui Nicolae Ularu, sumbru,
închis, în care se intră fără să se mai
poată ieși (pe luminosul tobogan al
vieții către moarte), exprimă un uni-
vers încarcerat, al distrugerii și decă-
derii umane.

Costumele Mariel Miu sugerează
cînd mistificarea, cînd uniformizarea
personajelor, vrînd să reflecte condi-
ția lor socială și morală.
Provocator prin semnificații, Amur-
gul burghez ia o turnură anacronică
prin codurile tehnismului, ale gi-
gantismului scenic (nărsite de tea-
trele lumii), prin folosirea excesivă a
efectelor vizual-auditive (fuziune,
jocuri de lumini, de zgomote), în
scopul copleșirii fizice a spectatorului.
Într-un spațiu ce se vrea al consti-
ințelor vîndute, Filip-Omul dorește să
renunțe la viață. Soluție unică în vi-
zibilul cîmîrit al sufletelor. Dinu Ma-
nolache imprimă personajului acea

mai știu că totdeauna m-am subapreciat
socotind că e nedemn să te supraestimezi
cînd realitatea îți dă brînci

in brațele modestiei

după ce m-am adaptat
la toate condițiile de existență
îmbrăcînd pe orice timp frunzișul mulțumirii
am primit totul cu indiferență
trîind liniștit în cel mai dulce anonim

după recoltarea cartofilor
după înmulțirea oamenilor
deși au început disensiunile
am rămas tot atât de mulțumit
am rămas tot atât de nerod

crezînd că numai prin poezie
se poate schimba fața lumii
crezînd că numai prin poezie
se poate întemeia o lume mai bună
o lume mai fericită mai plină de frumuseți

Acuzarea meandrelor

deși eu eram inculpatul
rigorile nu participau
la adevărata stare de lucruri

răbdătoarea incursiune a procesului
dezaproba prejudecățile
înainte de a descinde la fața locului

uitîndu-mă la mine provocator
nu mi se putea da nici o sentiță

completul de judecată din instanță
nu-mi putea condamna autportretul
dar nici nu puteam bate în retragere
de unde să-mi reneag virtozitatea

la principiile propriilor mele meandru

nehotărîta acțiune nu mă putea acuză
atîta vreme cît singur îmi eram apărător
și nu se cunoștea nici o procedură

la relevarea bunului simț
rangul meu gravita prin incoerența
de pe orbitele adevărului greu
care nu se poate rosti niciodată

fără a suporta consecințe
chiar dacă adevărul are acoperire

eclipsa apărută pe frontispiciul
personalității mele
pe raza cuvintului suprasaturat de metaforă
nu putea spune nimic despre transparența
împrejurărilor în care s-au format meandrelor

de aici a rezultat aminarea procesului
pentru niciodată

Partenerul insumi

fragmentul din această trudă tardivă
din aceste poeme împotriva mea
îmi rămîne în permanență necunoscut

nu știu ce mă face ca ochiul
să-mi fie descoperitorul truismelor
fără a generaliza intuițiile

asemănător sufletului
nu-mi rămîne decît poemul
pe care sint nevoit să-l păstrez în custodie

rău voitor n-am fost niciodată
dar dracul să mă ia că nu știu ce am de gînd
de vreme ce mă îndepărtez mereu
de partenerul insumi

de partenerul insumi
în prețul unor cuvinte capricioase
răvășit de adjectivele obiect deliberate
în cuvintul pompos care să mă gidile pe burță
modestia capătă o altă semnificație
și nu acceptă această stare înapoiată

de aceea spre a putea fi cît mai eu
cînd mă scarpin îmi lărgesc orizontul canonic
din care mă nasc și-mi extrag alte tablouri
să-mi fie descoperitorul truismelor
fără a generaliza intuițiile

în postura biologică a delictului
nu se poate intra dezbrăcat de ficțiuni
nu se poate pătrunde
ignorînd contururile lumii
pline de interogații

numai pentru zelul victorios
mă strădui să nu-mi decolorez
nuanțele demersului liric
care îmi acoperă întreaga suprafață
din suita severă a singelui generos

Într-un vers

peste miera de păcate

Poem supărat

am odănat minciuni
aur de fum, păreri,
îndelungi șișieri
și toluși, mai vin primăveri...
mai vin primăveri ?

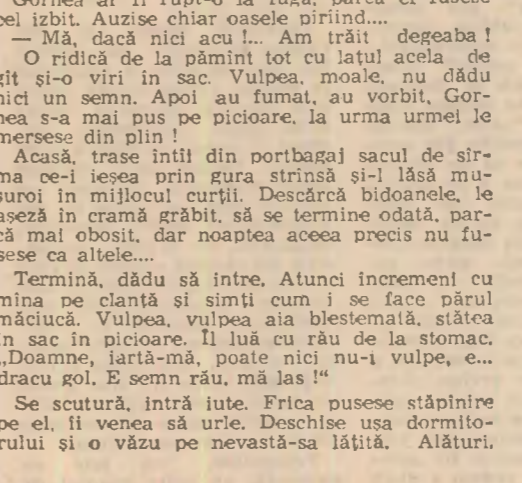

doctorul Gh. Ceteras

mircea cavadia

Șoseaua se lăsa fulgerată doar de fa-
ruri. În rest, întunericul era mult, ri-
dicat ca niște coaste de munți. Tirziul
noptii și frigul băgaseră în somn case,
clini, cîmpuri. Motorul însă bătea bine.
Gornea își șterse nădușala cu dosul minii
și respiră adînc, șuierat, ușurat. Înjură, se în-
toarșe spre dreapta.
— Am scăpat, nașule ? Eu cred că-am scăpat.
— Ihi... mormăi cel de-alături, smucind stîl-
ca dintre scaune și gîlînd în el. Apoi se scu-
tură, rise; Bună fenta cu stîlca, i-a luat tot
mîrosul.
Așa scăpaseră. Bătrînul, mai hîrșit, mai tre-
cut, se descurcase tocmai cînd Gornea crezuse
că se sfîrșise totul.
Venea din munte cu mașina doldora de
țuică s-o vîndă acasă, la oras. Tuica era tare,
curată, Lumea se înghesuia, le merșea...
La întoarcere alegeau întotdeauna ora aceea
din noaptea „cînd doarme și Dumnezeu” — cum
spuseuse nasu-său, pentru că la mîroșea totul de
te trînzna și apoi pentru că la holarul județu-
lul era un post de control. Dar, la drumul acela,
se nimerise să fie orîții. Atunci dibuise bătrî-
nul stîlca dintre scaune și vîrșase pe ei de ci-
teva degete. Pe Gornea l-au crezut beat, i-au
pus două fiole, au uitat să-l mai umble în
portbagaj și la nedumerirea lor că nu lese ni-
ce, răspunse iute nasu-său băgîndu-le sub nas
stîlca fără don, scursă.
— Asta era, e om serios, cum să-bea ? S-a
vîrșat nenorocita asta... Mi-a dat-o moșu să-mi
țină de urit. Gustați, de cazan. Noaptea-i lungă,
frîgul dracului...
Explicația a prins, au plecat. Însă n-au mai
vorbit. Întîmplarea îi seise. Și risul lui nasu-
său fusese nervos să nu-si dea frica pe fată.
„I-am păcălit. Să mor dacă nu i-am păcălit !
Auzi ce i-a dat prin cap !” — își spuse Gornea
zîmbînd. Se mai calmase, nu mai aveau mîl, șoseaua
pustie lăsa ca o sîrmă.
Se aflau încă în Lunca, sat mic ce se ținea
doar într-o fermă de păsări pusă la lesire și
împrejmuită cu un gard de plasă ce venea pînă
la șanțul asfaltului.
Atunci văzu vulpea Lungă, nemiscată, adu-
mînd aerul pe firul drumului.
Crezu că-i un iepure și stîhse brusc farurile.
Împinse piciorul în accelerație și mașina scripî
repezindu-se înainte ca un zhem nețru. Apropie
apoi luminile și văzu foarte aproape animalul.
Orbit, își nise din șosea în plasa gardului și după
ce se dădu pe jos, făcu cale întoarsă intrînd
în plin în botul mașinii.
Gornea frînă, se repezi afară. Nasu-său, grooi,
ațipit, scăpă : „Lasă-l dracului !”, dar îl urmări
cu privirea. Pe șosea se formaseră dire negre,
animalul nu mai mișca. „L-a luat boala”, gîndi
și se dădu și el jos. Se aplecă, trecu o mină prin
blană, se dumiri.
— Băi, fine, e vulpe ! Ești mare ! Cum năi-
ba ?... Mamă, ce căciulă !...
— Ca focul, nașule ! — își frecă Gornea mi-
nie, înșă unde o bag ? Împute mașina...
— În portbagaj n-ai... las-o în spate, dar mai
scurț-o.
Gornea o ridică de coadă înend. Era grea, îl
rupea mijlocul. O zgîlîi, asternu o cirpă, o a-
runcă în mașină.
Se băgără și el, pornînd. Gornea se trezi flu-
terînd. Motorul bătea bine, rămăseseră cîțiva
kilometri. Simți atunci mina bătrînului pe umă-
rul lui și întoarse capul.
— Băi, asta nu-i moartă.
Oprîi lin și privi cu teamă în spate. Îl era
frica de mușcături. Intotdeauna îi fusese frică de
mușcături. Motorul bătea bine, rămăseseră cîțiva
kilometri. Simți atunci mina bătrînului pe umă-
rul lui și întoarse capul.
— Băi, asta nu-i moartă.
Oprîi lin și privi cu teamă în spate. Îl era
frica de mușcături. Intotdeauna îi fusese frică de
mușcături. Motorul bătea bine, rămăseseră cîțiva
kilometri. Simți atunci mina bătrînului pe umă-
rul lui și întoarse capul.
— Băi, asta nu-i moartă.

dată. Duse ultimul bidon împleticit, uitîndu-se
mereu peste umăr și cînd ieși în poartă îl văzu
pe nasu-său ținînd în mîini un cablu și un sac.
— Io nu mă bag s-o leg...
— N-o legăm, mă, acum, dîrdîl ca o muieră.
Făcu apoi pe indelete un lat, se apropie de
mașină, deschise ușa șoferului.
Vulpea coborîse și stătea ca înainte, în pi-
cioare, cu urechile drepte. Nu mișca, doar for-
năia ușor. Îi strecură latul, îi închise. Trase
doar capul vulpii afară, apoi izbi usa cu putere.
Cînd o deschise, animalul i se prăbuși lat la
picioare.
Gornea ar fi rupt-o la fugă, parcă el fusese
cel izbit. Auzise chiar oasele pîrînd...
— Mă, dacă nici acu !... Am trîit degeaba !
— O ridică de la pămînt tot cu latul acela de
git și-o viri în sac. Vulpea, moale, nu dădu
nici un semn. Apoi au fumat, au vorbit, Gor-
nea s-a mai pus pe picioare, la urma urmei le
merșese din plin !
Acasă, trase înlî din portbagaj sacul de sir-
mă ce-i lăsa prin gura strînsă și-l lăsa mu-
șuroi în mijlocul curții. Descărca bidoanele, le
asezî în cramă răbit, să se termine oada, par-
că mai obosit, dar noaptea aceea precis nu fu-
sesse ca altele...
Termină, dădu să intre. Atunci incremeni cu
mina pe clantă și simți cum i se face părul
măciuc. Vulpea, vulpea aia blestemată, stătea
în sac în picioare. Îi luă cu rîu de la stomac.
„Doamne, iartă-mă, poate nici nu-i vulpe, e...
dracu gol. E semn rău, mă las !”
Se scutură, intră iute. Frica pusese stăpînire
pe el, îi venea să urle. Deschise ușa dormito-
riului și o văzu pe nevăstă-sa lătită. Alături.

băleții dormeau și ei. Atmosfera aceea liniștită
îl mai desmetice. Se duse întins la bucătărie și
desfășă o stîlca cu țuică. Bău pînă se înecă.
Alcoolul lare îi încălzi mâțele și îi împrăștie
puțin teama. Trase perdeaua. Sacul, înfățat ciu-
dat din pricina vulpii, în bătaia lumii, domina
totul, părea un blestem. Da, parcă nu mai era
acolo el stăpînul...
Mai supse citeva gîturi și se îmbătă turtă.
Începu să bodogănească rinjit. Acum nu-i mai
era frică de nimeni și de nimic. Se hotărî
dintr-o dată. Ieși, luă capătul cablului și-l
aruncă pe după leava de sus ce ținea via. Tra-
se continuînd să injure pînă o ridică la vreun
metru. Simți vulpea vibrînd în sac, apoi nimic.
Parcă ridicase un lemn mort. O lăsă așa spin-
zurată apoi trase sacul, dezvelînd-o. Bătura îi
dăduse curaj, vroia s-o vadă.
Atunci, coada lungă a vulpii îl șterse mina.
Sări zberlînd și se năpusti înăuntru. Parcă îl
opârșe, încute usa, mai trase citeva gîturi și
scăldat în ape, privi pe ream. Vulpea cu blana
scîlpînd halucinant, se lezănă ușor. Prînse și el
a se lezănă tot mai tare, tot mai tare... Apoi
se răsuși și întinse mina să se rezeme de ceva.
Nu întîlni nimic, se năpusti grămadă. Adormi așa,
pe jos, îmbrăcat, îdînd de frică și de băutură...
Deschise ochii cu dureri. Era încă devreme,
abla se lumina. Îl minca setea pe dinăuntru
dar și teama, o teamă pe care n-o înțelegea, se
afila și ea, tot acolo, în el.
Se sculă orbeste, lei viri capul în căldarea cu
apă. Bău lacom, își aminti. Se repezi în curte,
dar picioarele îl lăsară. Vulpea nu mai era. Un
capăt de cablu doar, atrîna a batjocoră.
Privi înghețat, fără să răsuflă. Parcă îl ținea
cineva strîns de coafă. Apoi fata i se destînsă și
se trezi hohotînd.
— Să mă ia dracu dacă aici nu credeam că-l
o vulpe !...
Și atît putu să mai zică. Un ris adînc îl um-
plea, și îl răcoare, fîcîndu-l să salte dintr-o
parte în alta. Iar nevăstă-sa îl găsi așa, rîzînd
ca un apucat.

dumitru stancu

Despre ofensivă

Lui Zaharia Stancu, în memoriam

Cei învinși de istorie sint triști.
Cei ce dezarmează sint învinși.
Mă ascuți ?
Vorbec ce tine ingere chilug
În noaptea în care facuri străine
Se aprind pe pămîntul străbun,
Singura soluție este ofensiva spirituală
Din ochii albaștri și puri
Eu care lumina
Reflectă gînduri și forță.
Lumini aprinse-n Olimp...
Trebuie să te închini,
Îngere chilug,
Ti-atîrnă rîul de piciorul sting,
Cocoșo morali se înalță
Ca o nedreptate la cer.
Popoarele ce urmează calea cea bună
Nu pier.

Nemuritori ca Orfeu

Muzica redă dimensiunea armoniei
Omului real, nu celui pierdut în Eder.
Poporul ce-a uitat cîntecul este pierdut.
Orfeu, cu fiecare generație,
A rănăcut. În sufletul românesc
Este un imm, o lege cîntată
De viață, de moarte,
Cîntec neînterupt de timp...
Am redat lumii tainicul zeu,
Cîntecul și țîria cuvintului,
Întelepciunea speranței,
De aceea sintem nemuritori.

Mitul se naște odată cu noi

Ochii de mi-i scoți,
Genele de mi le smugi,
Carbul eocapolic
Eu voi cînta,
Cîntecul meu preschimbă în diamant,
Zăria le va-cînta.
Voi îmblîzni pietrele,
Zimbrii vor paște iarba mărețată.
Albastrul de Voroneț
Va renaște din ceafă,
Dușmanii se vor preschimba în fum,
Bisericele limbii noastre milenare
Se vor îndîlța spre cer.
Mitul se naște o dată cu noi.

Între Pan și Orfeu

În prispa sufletului meu, înmulțesc stelele.
Tainicul Zeu îmi șoptește cu cîntec plebeu,
Dimineața cînd îmi plimb mișoarele,
Sufăr răcoarea nărilor milenari, idelle
se desfrunzesc,
se desfrunzesc,
se desfrunzesc,
Tara se trezește din robia viselor fără
de șfirjit,

Soarele barbar, în negura vremilor, sus
În prispa sufletului meu a apus.
Oaia răfăcătă umblă prin țara altar,
Sufletul regenerează năpădit de dururile
nucilor seculari,
Fără asfințit, soarele e de verde astral.
Prispa, o prispa în care Pan a admorm
Năpădită-i de buruienii, ne nemuri
din flăuieru-i sfînjit
Și așa stelele se înmulțesc în oglinda
sufletului,

Peștii și păsările roiesc
Spre botzul tainicului Zeu românesc.
Cine este Zeul, Cine este Zeul ? vă veti
întreba,

Nemuritorul Zeu ce adie prispa și pragul
sufletului meu.
O, Zeu, Zeu, din coasta lui m-am născut,
O, tainicul, nemuritorul Zeu
Dintre Pan și Orfeu.

muzică

m

„Pax mundi”

Simfonia „Pax mundi” de Theodor
Drăgulescu este o lucrare de amplo
proporții. Etosul transparent limpede în
titlu și tot atât de limpede sint mijlo-
cele compozitice de realizare efec-
tivă a unei „atmosfera” trădînd an-
gajarea deplină pentru un subiect atît
de important pentru umanitate. În
ceea ce privește mijlocele compoziti-
ce — și ne vom referi aici cu pre-
cădere la acelea angajate în „sprijî-
nirea” etosului „declarat” al lucrării —
procedul preferat tîne de sublinierea
contrastelor. Cu alte cuvînt, întîlnim
în simfonie momente de liniște (pe
care am putea-o intitula „amenință-
toare”) alături de momente de viru-
lente agitate sonoră, cu (posibile) re-
ferențe la înclăstarea de pe cîmপুরile
de luptă. Ordinea acestor momente
nu este importantă; importantă este
însă finalitatea lor: simfonia se în-
cheie cu un pasaj larg, liniștit, senin,
dezvăluînd încrederea compozitorului
că aceste ardente probleme ale umă-
nătății își vor găsi o rezoluțiune feri-
cîță, în consens cu cerințele cele mai
elementare ale rațiunii speciei umane.

Alt procedeu privește intruziunea
unor leit-motive specifice, simbolizînd
distinct înclăstarea sau pacifismul, în

titlim pe alocuri, clar orientate — și de-
terminante — din punctul de vedere al
etosului. Cu alte cuvînt, acolo unde
muzica semnifică limpede pacea in-

Există, în această partitură, unele
momente excelent realizate compoziti-
cî; mă refer la ampla fugă alcătuită
partea a doua a lucrării, fugă dezvoltă-
tă pe un motiv ritmic, incredînt
pentru început percutant și apoi pre-
lucrat de întreaga orchestră. Este aici
un dinamism orchestral, o agitație a
maselor sonore, persuasiv ritmizate
în același timp, o „villioare” de sono-
rități, timbruri, răspunsuri și contra-
răspunsuri, din punct de vedere com-
pozitice realizate ireproșabile. De ase-
menea, în secvențele „linistite”, un li-
rism autentic, o colorație timbrală
originală, o suavitate sonoră specifică
trădează altă calități în ceea ce pri-
vește stăpînirea meșteșugului compo-
nistic.

Simfonia „Pax mundi” aparține,
asa dar, acelor lucrări cu etos limpede
enunțat, unde adecvarea partiturii la
mesajul cuprins în titlu este de mul-
te ori, fără eșur, departe de a fi o
simplă simfonie, încadrîndu-se în
convențiile tradiționale ale acestei ge-
neroase forme muzicale, Simfonia
„Pax mundi” are „bătăie dublă”: pe
de o parte, calitatea scriiturii este
evidentă, pe de altă parte, sublinierea
sonoră a etosului, a mesajului, se
face convingătoare.

Viorel Crețu

RAYMOND QUENEAU
100.000.000.000.000 de poeme

PERSONALITATE

PERSONALITATE
a literaturii...

MODUL DE FOLOSINȚĂ

Este mai mult inspirată de cartea de copii intitulată Capete zărnite...

Raymond Queneau

(VII)

Cind unul cu-altul, iaca, s-arat miraculos leții pară-s frați gemeni din miezul unei nuce...

Și totuși asta-i tocmai al frate sinuos care clochard devine zvirind poajă-i luce...

Doar genealogistul la matre-o să-i țesele să scrijele pergamentu i marota vieții sale...

(VIII)

Cind într-o zi oedul exultă-n stil prozos spre-a indigna profanul și mințile burse...

Dreptate-ou și-unul și-altul nu spasmlumtuos nici vulgur ce-ar vrea versuri estetice...

Nici poliglot nu-i bardul cu inspirate coale i-ajunge canoia doar harul limbii sale...

Ce mult te-ador o barde-n eterne silofoce mă ului peste-atâtea noianuri ventriole...

(IX)

Acidu-și gustă-n marmorii meniul savuros cum unii-și au delicul suprem sorbind moloșce...

Vr-un pupaș îi sugă vecinului vr-un os nevederat de oarbe sobolonești buluce...

Dup-un coșor ori puică tot lupul face bale pisica-n țevi de grauri rinștețe trifandale...

Desigur vin se supse în oriceșe epoce cind rațăii coificii taclaie-s mistoche...

(X)

Cind totu-i pe sfirșite agonizind duos cind funerarul sculptor ne lustruiește-o cruce...

Vei fi de-acum o marfă cu-aspectul găunos spre ginul cel din urmă cărarea te conduce...

În van cel pașnic strigă la dracu hongarele cel laș rinștețe mina incinerării pale...

O cititor și-atita-i destul să te sufuce cind membrele-nșirate încep să se disloce...

(Din volumul Cartea Sonetului de Tudor George - în pregătire la Editura "Cartea Românească")

(V)

Se-nrădăgoste nimfa de-un tinerel băfios al cărui har de bază doar prin snobism străluce...

Te ia peste botine un duh suflind la vale turitul prin Florența dz zefemist tircoale...

Relații transalpine pot fi biunivoce? la Avignon bancherii ce sorb din ochi atroce?

(VI) S-opleacă să-și ridice valiza pusă jos rinvită de borfașii pleșcari deprinși s-apuce...

Se vaită-acum tot vaită sechestrul ticălos el biet provincialul hoțit la grea răscruce...

Și-a suflacat itării-urbanele nămoale își brutăiește brotucul ce zgurmă-n lutul moale...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

Regretă pin' la urmă agrestale boideoce cu trențele slineoase cind printre sărăntoci e...

(I)

Al pamposului rigă cămeșă-și dă pe dos prin coarnele de taur o-nține s-o usuce...

Mi-aduc aminte încă de ceasul delicios guacho-n cimp și-agită drapelule năuce...

Din pol pin' la Rosario c-apoi destulă-i cale și-s aventuri destule riscante nu banale...

America de Sud cu seducții echivoce și-ascute spaniolul urechile-i băntuie...

(II)

Vezi calul Parthenonic pe friza sa-i nervos cit nu-i mingii, lord Elgin, a nărilor bulbuce...

Doar Grecia lui Platon nu-i toantă-ntr vestale destule minți istețe dau roată veteșii sale...

Sculptura sa-i ilustră chiar și-n baldul e-o voce transport de marmori zboară vestigii să evoce...

(III) Bătrînul lup de mare breton priza din gros arcate nări i-aștia mahorca din trabuce...

Voi insulelor Frise ortaci mai dați prinos cum eșuau în bancuri scurmbile haideuce...

Uscam dorade mihalții cu-nzoronate zale saram rechîn sfumindu-i cu hasmă-n rotocoale...

Homarii toți, crevetții îi și vindeam pe voce s-avem iertare dacă n-am prins balene, foc...

(IV) La five o'clock marchiza apare tacticos ca să-și sevescă ceaiul prăjiturică-i dulce...

Te cuprîndea oimirea d-atit cîmp vest lutos carbonizată minia castelorel caduce...

Din Gange-n Malabara un lord peltic stă-n cale ca la Chanderanora o balegi să exale...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

Mult prea departe-și duce zornitește breloce în Indii sint destule și-oșca vechi pandeloce...

ARS MAGNA
Constructivismul liric și creația combinatorie

François Le Lionnais, acel bizar atelier OULIPO („Ouvroire de Litterature Potentielle”)...

Însumându-se, de data asta, mozaical într-o tematică monumentală. Mi-am dat seama însă că actul de transparență...

Transpunere și comentariu de Tudor George

Popularizarea oportună a celor 10 sonete datorate lui Queneau s-a făcut, de altfel, în Franța la Centrul cultural Beaubourg din Paris...

Poeții vor năzu, însă, pururea efortul constructiv spre obținerea directă, prin circuitul cerebral uman, a unor asemenea performanțe...

Transpunere și comentariu de Tudor George

SPORT
Un greiere ismenit

Cind vine iarna-n brînci și-n vatră se ismeneste-un greiere (leucirii, foarte rar și numai după miezul nopții)...

La Urilătoare (Ioul din Craiova unde folosește verbele ca burburule) s-a fost deschis grolul pentru slinerea Pilecului (alias Tili Teacă)...

Trec peste Ingenunieria echioleor Victoria și Dinamo pe teren propriu (ghinionul e un uliu cu patru aripi, cîteodată e să întirzi încă o clipă pe st-ăzile Craiovei)...

Fănuș Neagu

Luceafărul
Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor-șef: Nicolae Dan Frunțelac, Mihail Ungheanu (redactor șef adjunct), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

L

REDACȚIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII